

Επισκόπηση

- Το Brexit ενισχύει τις διασπαστικές τάσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο ευρωσκεπτικισμός εξακολουθεί να τροφοδοτείται από την οικονομική ανισότητα, καθώς οι αμοιβές των εργαζομένων δεν ακολουθούν, σε πολλές περιπτώσεις, τον ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας. Η Ελλάδα παρακολουθεί τις ευρωπαϊκές εξελίξεις έχοντας εναποθέσει όλες τις ελπίδες της σε μία ανάκαμψη της οικονομίας για την οποία, όμως, θα πρέπει να υιοθετηθούν συγκεκριμένες πολιτικές και μέτρα. Η οικονομική πολιτική πρέπει, συνεπώς, να αλλάξει ρότα ώστε να τονωθεί η αναπτυξιακή διαδικασία. Χρειάζονται επενδυτικές πρωτοβουλίες άμεσης απόδοσης. Καμία, όμως, πρωτοβουλία δεν μπορεί να ευδοκιμήσει, χωρίς την άρση των περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων. Οι περιορισμοί θα αρθούν συν τω χρόνω με την εφαρμογή του Μνημονίου και εφόσον η χώρα επανακτήσει την εμπιστοσύνη των αγορών, λειτουργώντας με πρωτογενή δημοσιονομικά πλεονάσματα που είναι διατηρήσιμα. Οποιαδήποτε παρέκκλιση από αυτή την πορεία θα είναι αδιέξοδη και καταστροφική επιλογή. Σε κάθε περίπτωση, η χώρα μας επιβάλλεται να γίνει από σήμερα χώρα προορισμού επενδυτικών κεφαλαίων. Ας αρχίσουμε, λοιπόν, να υλοποιούμε άμεσα τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις με στόχους και χρονοδιαγράμματα. Ας ιδιωτικοποιήσουμε τις υποδομές δικτύων, όπου υπάρχει επιχειρηματικό ενδιαφέρον. Ας δώσουμε κίνητρα μέσω υπεραποσβέσεων για να γίνουν ιδιωτικές επενδύσεις. Ας τελειώσουμε μια ώρα ταχύτερα με τις εταιρικές αναδιαρθρώσεις και τα κόκκινα δάνεια. Ας ξαναβάλουμε μπροστά την αγορά ακινήτων μέσω κινήτρων για οικιστικές και εμπορικές αναπλάσεις. Ας επενδύσουμε στην ακτογραμμή της Αττικής. Ας κάνουμε μερικές απλές κινήσεις όπως π.χ. σιδηροδρομική σύνδεση με το Λαύριο για διευκόλυνση της εμπορικής και επιβατικής κίνησης και ας ιδιωτικοποιηθούν επιτέλους τα τρένα. Ας δώσουμε προτεραιότητα στις επενδύσεις σε μεγάλα έργα, είτε με παραχώρηση της εκμετάλλευσης είτε με συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Ας μπούμε στην κυκλική οικονομία αναθέτοντας π.χ. τα έργα για την διαχείριση των σκουπιδιών. Ας δώσουμε κίνητρα για επενδύσεις στον τουρισμό και την παραθεριστική κατοικία, στην καινοτομία και τις νεοφυείς επιχειρήσεις. Όλα αυτά, όμως, θα γίνουν, εάν εκσυγχρονισθεί η διακυβέρνηση της χώρας και επιπλέον η κοινωνία αντιληφθεί ότι είναι προς το συμφέρον όλων να αναπτύσσεται η ιδιωτική οικονομία. Η χώρα σήμερα βρίσκεται εγκλωβισμένη σε οικονομική και πολιτική στασιμότητα. Ο χρόνος, που περνάει ανεκμετάλλετος δεν γυρίζει πίσω και επιβαρύνει δυσανάλογα το μέλλον. Στις δημοκρατίες λέγεται ότι δεν υπάρχουν αδιέξοδα. Μπορεί όμως και να υπάρξουν και γι αυτό πρέπει να αποφευχθούν σενάρια ακυβερνησίας που μπορεί να προκύψουν από πειραματισμούς στον εκλογικό νόμο.
- Η οικονομική εμπιστοσύνη και ο PMI, προ του Βρετανικού δημοψηφίσματος, συνέχισαν την τάση διαστακτικής εξισορρόπησης, μια τάση που ακολουθούσαν επίσης οι λιανικές πωλήσεις και η καθαρή ίδρυση επιχειρήσεων. Η εύθραυστη αυτή ισορροπία, όμως, καταγράφει επίσης ότι δεν αντιμετωπίζουμε ριζικά ζητήματα όπως η μεγάλη υστέρηση ετοιμότητας της χώρας να συμμετάσχει σε διεθνή ψηφιακά δίκτυα, με αποτέλεσμα να εκτίθεται στους κινδύνους ριζικών αλλαγών στην παγκόσμια οικονομία χωρίς να έχει την ικανότητα να καρπωθεί τα οφέλη.
- Ένας τρόπος με τον οποίο αλλάζει ο κόσμος μας είναι η μετατόπιση των διεθνών ροών από την ύλη στα δεδομένα. Η νέα αυτή παγκοσμιοποίηση, όπως άλλωστε και η πρώτη, προσφέρει ευκαιρίες ανάπτυξης, αλλά εναπόκειται στις επιμέρους χώρες να τις αδράξουν. Η ικανότητα για την επωφελή συμμετοχή στις παγκόσμιες αγορές πρέπει σήμερα, όπως και χτές, να οικοδομηθεί συνειδητά και, μεταξύ άλλων, απαιτεί την ενδυνάμωση των πολιτών μέσω της εκπαίδευσης αλλά και τους κατάλληλους θεσμούς και επαρκείς υποδομές. Η Ελλάδα υστερεί σε πολλές από αυτές τις προϋποθέσεις, όμως το γεγονός ότι η νέα παγκοσμιοποίηση πλέον είναι ανοιχτή και σε μικρές επιχειρήσεις, σημαίνει ότι υπό προϋποθέσεις το μικρό μέσο της Ελληνικής επιχείρησης δεν θα αποτελεί πλέον κρίσιμο μειονέκτημα. Μένει συνεπώς να εκπληρωθούν αυτές οι προϋποθέσεις, που περιλαμβάνουν όχι μόνο τη χαμηλή γραφειοκρατία και το ανταγωνιστικό επιχειρηματικό περιβάλλον που διευκολύνει την ίδρυση επιχειρήσεων και ένα πτωχευτικό που δεν αυξάνει υπέρμετρα το φόβο της αποτυχίας, αλλά και, μεταξύ άλλων, θεσμική θωράκιση σε ζητήματα που άπτονται των άυλων περιουσιακών στοιχείων, όπως η αποτελεσματική προστασία πνευματικής ιδιοκτησίας και η ποιότητα της δικαιοσύνης. Περιλαμβάνει επίσης υποδομές όχι μόνο για τη διευκόλυνση του εμπορίου και των ροών ανθρώπων, αλλά και ειδικές υποδομές διακίνησης και προστασίας των ψηφιακών δεδομένων από κακόβουλες πρακτικές.

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης
Chief Economist
E: mmassourakis@sev.org.gr
T: +302115006104

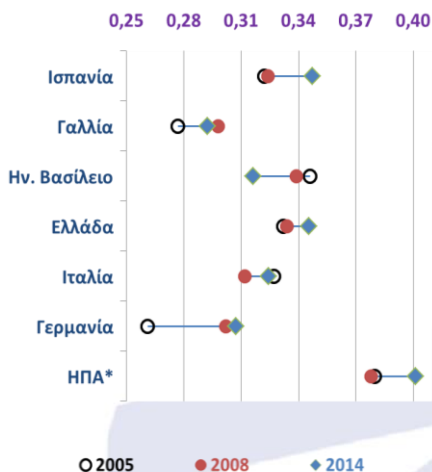
Μιχάλης Μητσόπουλος
Senior Advisor
E: mmitsopoulos@sev.org.gr
T: +302115006157

Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor
E: printsipas@sev.org.gr
T: +302115006176

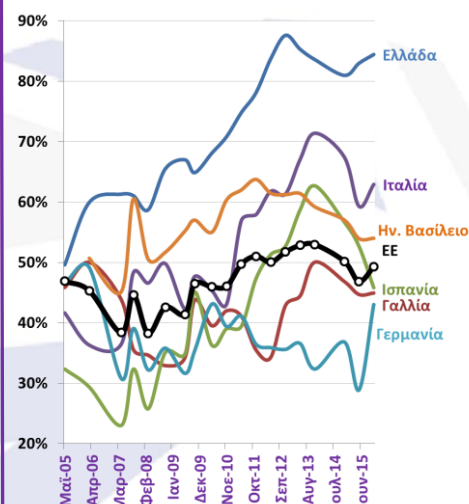
Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Η φτώχεια φέρνει γκρίνια...

Οικονομική ανισότητα (συντελεστής Gini μετά από συντάξεις και κοινωνικές μεταβιβάσεις, όπου 0 = απόλυτη ισότητα, 1 = απόλυτη ανισότητα) (Eurostat, 2014)

Ποσοστό πολιτών που θεωρεί ότι τα εθνικά συμφέροντα δεν προστατεύονται στην ΕΕ (Ευρωβαρόμετρο, Νοε. 2015)

Οι διευρυνόμενες εισοδηματικές ανισότητες υποσκάπτουν την εμπιστοσύνη στους ευρωπαϊκούς θεσμούς.

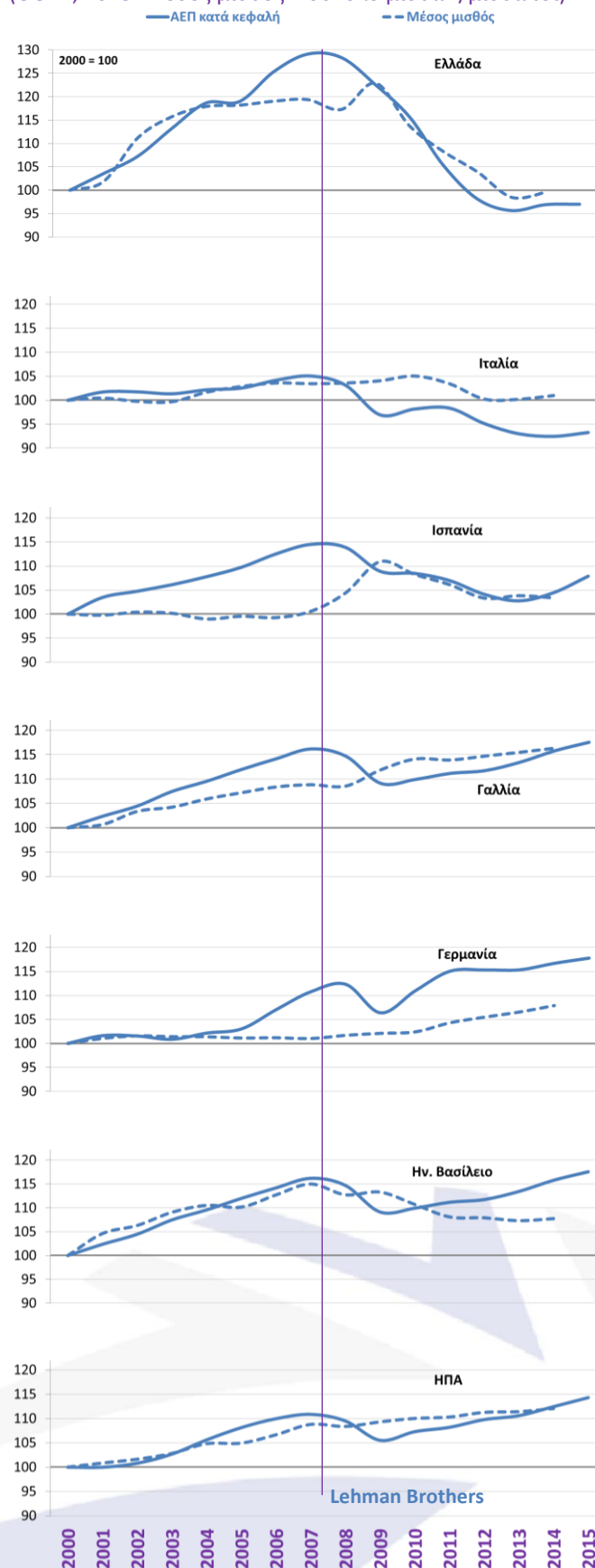
Το δημοψήφισμα της 23/6/2016 στο Ηνωμένο Βασίλειο (ΗΒ) υπέρ της εξόδου από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) είναι μία ισχυρότατη ένδειξη ότι ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού αισθάνεται κυρίως αποξενωμένο, και κατά κάποιον τρόπο αποκλεισμένο, από τα οικονομικά δρώμενα, πέραν των επιδράσεων που έχει ασκήσει το μεταναστευτικό στην εκλογική διαδικασία. Η χρόνια οικονομική στασιμότητα έχει οξύνει τα κοινωνικά προβλήματα, έχει αποξενώσει τους πολίτες από τους ευρωπαϊκούς θεσμούς και έχει τροφοδοτήσει τις φυγόκεντρες τάσεις.

Και σε ένα τέτοιο περιβάλλον είναι πολλοί εκείνοι που θα εκφράσουν με την ψήφο τους τη δυσαρέσκεια τους. Η ΕΕ χρεώνεται με την αδυναμία να δημιουργήσει μία ασπίδα προστασίας για τους λιγότερο εύπορους έναντι των εν πολλοίς αναπόφευκτων οικονομικών διεργασιών που προκαλούν ασυνέχειες με όλο και μεγαλύτερη ένταση στη ζωή τους (ανεργία, φτώχεια, κοινωνικός αποκλεισμός κ.λπ.). Το θέμα που τίθεται είναι, βεβαίως, ότι το φαινόμενο δεν περιορίζεται στο ΗΒ, αλλά είναι γενικευμένο σε σχεδόν όλες τις χώρες της ΕΕ, όπως πιστοποιείται από την άνοδο πολιτικών κομμάτων διαμαρτυρίας, που όσο περνάει ο καιρός απορροφούν όλο και περισσότερους συστημικούς ψηφοφόρους του χθες, και καθίστανται υπολογίσιμες πολιτικές δυνάμεις. Χρονικά το φαινόμενο συμπίπτει με την έναρξη της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης το 2007, όταν το ποσοστό όσων δεν εμπιστεύονται την ΕΕ ή όσων πιστεύουν ότι τα εθνικά τους συμφέροντα δεν λαμβάνονται σοβαρά υπόψη στην ΕΕ, αρχίζει να αυξάνει σημαντικά, και να ανέρχεται πλέον σήμερα (τέλος 2015) σε σχεδόν διπλάσια επίπεδα κατά μέσο όρο σε σχέση με το 2007 (Διάγραμμα πρώτης σελίδας, 2, 3 και 4).

Από την αρχή της δεκαετίας του 2000 και μέχρι σήμερα, σχεδόν σε όλες τις χώρες, παρατηρείται το φαινόμενο οι μέσοι μισθοί να αυξάνουν με χαμηλότερο ρυθμό απ' ό,τι το κατά κεφαλήν ΑΕΠ (Διάγραμμα 1), που αποτελεί ένδειξη ότι τα εισοδήματα των μη μισθωτών, αυξάνονταν με ταχύτερο ρυθμό από εκείνα των μισθωτών. Το φαινόμενο αυτό έχει πολλές εξηγήσεις, από την παγκοσμιοποίηση και την τεχνολογική πρόοδο που σε μία μεταβατική περίοδο επιβραδύνει τα εισοδήματα της εργασίας στις δυτικές οικονομίες, μέχρι την άσκηση της νομισματικής πολιτικής παγκοσμίως μέσω της αγοράς τίτλων στη κεφαλαιαγορά (ποσοτική χαλάρωση), που ωθεί σε ανοδική πορεία τις τιμές πολλών περιουσιακών στοιχείων τα οποία κατέχουν κατά κανόνα οι πιο εύποροι. Από τα διαγράμματα που παρουσιάζονται, ξεχωρίζουν εκείνα του ΗΒ και της Γερμανίας, όπου το φαινόμενο της ανισότητας στην αύξηση των εισοδημάτων είναι πιο έντονο σε σχέση με άλλες χώρες, και μάλιστα χειροτερεύει με την ανάκαμψη της οικονομίας μετά την βαθειά ύφεση του 2009. Ξεχωρίζει επίσης, η περίπτωση της Ελλάδας, της Ισπανίας, και της Ιταλίας, όπου ενώ μέχρι το 2009 το κατά κεφαλήν ΑΕΠ αύξανε ταχύτερα από τους μέσους μισθούς (περισσότερο στην Ελλάδα και την Ισπανία, απ' ό,τι στην Ιταλία), το σκηνικό ανατρέπεται μετά το 2009 με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ να μην μπορεί να ανακάμψει και να βυθίζεται ταχύτερα από τους μέσους μισθούς. Η λιτότητα στην Ελλάδα και η αδυναμία της Ιταλίας να αντιστρέψει την απώλεια ανταγωνιστικότητας από το 2009 και μετά, ευθύνονται για την ταχεία αποκλιμάκωση των εισοδημάτων, που στην Ισπανία είναι λιγότερο έντονη λόγω της ανάκαμψης της οικονομίας από το 2013 και μετά. Η γενίκευση του φαινομένου σε όλες τις οικονομίες συμπίπτει με την απώλεια εμπιστοσύνης απέναντι στους ευρωπαϊκούς θεσμούς.

Την ίδια περίοδο παρατηρείται όξυνση της ανισοκατανομής εισοδήματος στις ίδιες χώρες, όπως αυτή μετρείται με τον συντελεστή Gini που λαμβάνει τιμές μεταξύ μονάδος και μηδέν αναλόγως του πόσο μεγάλη είναι η οικονομική ανισότητα μεταξύ των διαφόρων εισοδηματικών στρωμάτων (όσο μεγαλύτερος ο συντελεστής τόσο μεγαλύτερη είναι η ανισότητα). (Διαγράμματα πρώτης σελίδας, 5, 6 και 7). Σε όλες τις χώρες που εξετάζονται υπάρχει διαχρονικά αύξηση της εισοδηματικής ανισότητας, με την εξαίρεση του ΗΒ, αν και το επίπεδο της εισοδηματικής ανισότητας στο ΗΒ είναι υψηλότερο από εκείνο στην Γαλλία και Γερμανία σε όλη τη διάρκεια της περιόδου, με τις ΗΠΑ να κατέχουν τα σκήπτρα. Ίσως το φαινόμενο των μειώσεων στην ανισότητα στο ΗΒ να σχετίζεται με το πιο στοχευμένο σύστημα κοινωνικών μεταβιβάσεων και

Διάγραμμα 1: ΑΕΠ κατά κεφαλή και μέσος μισθός (ΟΟΣΑ, 2015. Μέσος μισθός = σύνολο μισθών/μισθωτοί)

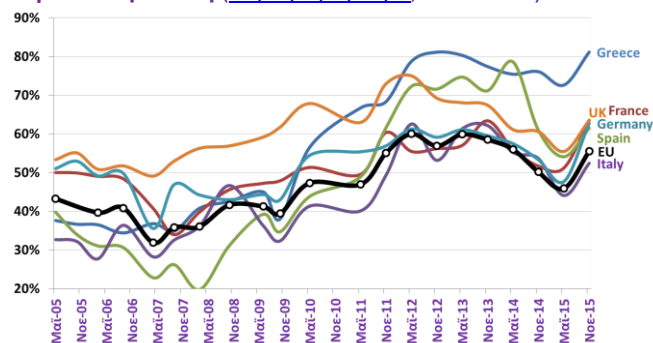
συντάξεων από,τι σε άλλες χώρες, ενώ το αποτέλεσμα του δημοψήφισματος ίσως ενσωματώνει το γεγονός της υψηλότερης σχετικής ανισότητας στο ΗΒ έναντι των άλλων μεγάλων χωρών της ΕΕ. Εν προκειμένω, η επίδραση των συντάξεων και των κοινωνικών μεταβιβάσεων στην εξομάλυνση της εισοδηματικής ανισότητας στις διάφορες χώρες είναι σημαντική. Παρατηρώντας το διάγραμμα 7, προκύπτει αβίαστα το συμπέρασμα, ότι ενώ οι συντάξεις είναι σε όλες τις χώρες ο κύριος μηχανισμός που αμβλύνει τις εισοδηματικές ανισότητες, η σημασία των κοινωνικών μεταβιβάσεων είναι σχετικά μεγαλύτερη στην Γαλλία, τη Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Ισπανία απ' ό,τι στην Ελλάδα και την Ιταλία, κυρίως λόγω του ρόλου του συνταξιοδοτικού συστήματος στις δύο αυτές χώρες ως ιδιόζοντος μηχανισμού πρόσθετων προνοιακών παροχών. Σημειώνεται, επίσης, ότι η Ελλάδα παρουσιάζει από τους υψηλότερους δείκτες οικονομικής ανισότητας στην Ευρώπη.

Συμπερασματικά, διαμορφώνεται σήμερα μία κατάσταση στην Ευρώπη όπου, κατά μέσο όρο, τα εισοδήματα από την εργασία αυξάνουν με χαμηλότερους ρυθμούς απ' ό,τι τα λοιπά εισοδήματα (από επιχειρηματική δραστηριότητα και κατοχή περιουσιακών στοιχείων), με την εξαίρεση της Ελλάδας και της Ιταλίας, όπου η πτώση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι ταχύτερη του μέσου μισθού, και τα δύο μεγέθη βρίσκονται σε καθοδική πορεία και είναι σε σημαντικά χαμηλότερα επίπεδα από εκείνα πριν την κρίση. Δεν είναι τυχαίο, λοιπόν, που οι Έλληνες και οι Ιταλοί βρίσκονται στην κορυφή του ευρωσκεπτικισμού στην Ευρώπη (Διαγράμματα πρώτης σελίδας, 2, 3 και 4). Αυτό δεν προοιωνίζεται καλές εξελίξεις για το ιταλικό δημοψήφισμα του Οκτωβρίου 2016 για τη συνταγματική αναθεώρηση καθώς τυχόν απόρριψη του θα θέσει σε κίνηση διαλυτικές τάσεις λόγω της πολιτικής αστάθειας που θα επικρατήσει, με ακραία κόμματα να καλούν ήδη σε δημοψήφισμα για την αποχώρηση της Ιταλίας από την ΕΕ. Η οικονομική κατάσταση επιβαρύνεται μάλιστα με την αδυναμία να αντιμετωπισθούν τα κόκκινα δάνεια των ιταλικών τραπεζών που υπερβαίνουν το δημόσιο χρέος της Ελλάδας. Την ίδια περίοδο, στην Ελλάδα, η υπερφορολόγηση των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων καθίσταται όλο και περισσότερο αδιέξοδη πολιτική. Στο πλαίσιο αυτό, οι δυνάμεις που θα απελευθερωθούν από μία πιθανή αποσταθεροποίηση της Ιταλίας είναι σε θέση να παρασύρουν και την ελληνική οικονομία. Είναι γι' αυτό σημαντικό η χώρα μας να εξακολουθήσει να επιδιώκει αταλάντευτα τη δημοσιονομική προσαρμογή και τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, μακριά από τις σειρήνες που επενδύουν στην καταστροφή της ΕΕ. Μόνο τότε θα μπορεί να έχει αξιόπιστη και δυνατή φωνή στο πολύ ευρύτερο και δύσκολο ζήτημα των ανισοτήτων που παράγει η παγκοσμιοποίηση και η τεχνολογική εξέλιξη.

Πρόσφατες οικονομικές εξελίξεις

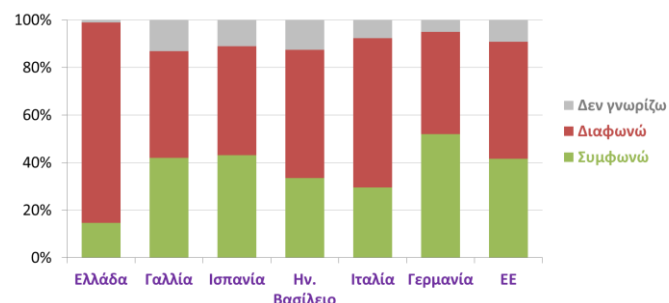
Οικονομικό κλίμα: Αμετάβλητος παρέμεινε ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Ιούνιο του 2016 σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα (στις 89,7 μονάδες), με τις επιχειρηματικές προσδοκίες να βελτιώνονται στη βιομηχανία και να χειροτερεύουν στις υπηρεσίες και το λιανικό εμπόριο. **Σημειώνεται ότι η έρευνα πραγματοποιήθηκε πριν το Αγγλικό δημοψήφισμα.** Την ίδια ώρα, η καταναλωτική εμπιστοσύνη βελτιώθηκε για δεύτερο συνεχόμενο μήνα τον Ιούνιο του 2016 (στις -68 μονάδες από -71,9 τον προηγούμενο μήνα), αλλά παραμένει σε πολύ χαμηλά επίπεδα, με την έντονη απαισιοδοξία των νοικοκυριών να υποχωρεί με πολύ αργό ρυθμό (Διάγραμμα 8). Τα στοιχεία αυτά αντανakλούν αφενός την αισιοδοξία που έχει δημιουργήσει στην αγορά η συμφωνία για την εκταμίευση της 1ης δόσης του 3ου προγράμματος προσαρμογής, η οποία αναμένεται να αυξήσει τη ρευστότητα των επιχειρήσεων, και αφετέρου την ανησυχία για τις επιπτώσεις των μέτρων που έχουν υιοθετηθεί στα εισοδήματα των νοικοκυριών. Ειδικότερα, στη βιομηχανία ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών βελτιώθηκε τον Ιούνιο του 2016 (στις 92 μονάδες από 90,1 τον προηγούμενο μήνα, αν και η βελτίωση του PMI ήταν πιο αισθητή, Διάγραμμα 9), με τις προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης, των παραγγελιών της παραγωγής και της απασχόλησης να βελτιώνονται ελαφρά, παρά την υποχώρηση του βιβλίου παραγγελιών εξαγωγών. Αντίθετα οι επιχειρηματικές προσδοκίες στο λιανικό εμπόριο επιδεινώνονται ελαφρά τον Ιούνιο του 2016 (στις 100,6 μονάδες από 102,6 τον προηγούμενο μήνα), καθώς οι ιδιαίτερα αισιόδοξες προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης και της ζήτησης εξασθενούν παράλληλα με τις εκτιμήσεις για την επίπτωση της αύξησης των φόρων κατανάλωσης, ενώ οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση

Διάγραμμα 2: Ποσοστό πολιτών που δεν εμπιστεύεται την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωβαρόμετρο, Νοε. 2015)

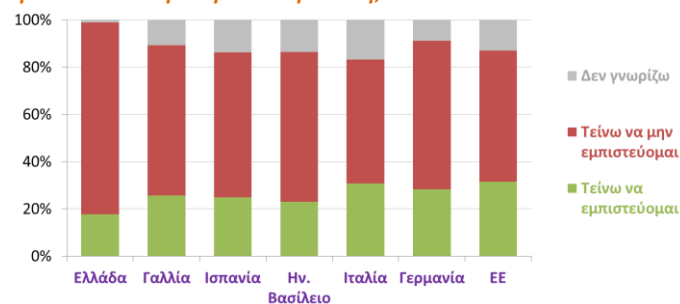
Διάγραμμα 3: Προστασία των εθνικών συμφερόντων από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωβαρόμετρο, Νοε. 2015)

Τα συμφέροντα της χώρας μου λαμβάνονται σοβαρά υπόψη στην ΕΕ:

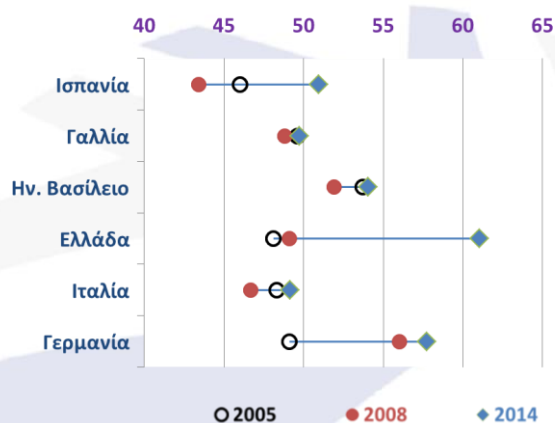

Διάγραμμα 4: Εμπιστοσύνη στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωβαρόμετρο, Νοε. 2015)

Εμπιστεύεστε την Ευρωπαϊκή Ένωση;

Διάγραμμα 5: Οικονομική ανισότητα πριν από συντάξεις και κοινωνικές μεταβιβάσεις (συντελεστής Gini, όπου 0 = απόλυτη ισότητα, 1 = απόλυτη ανισότητα, Eurostat, 2014)

παραμένουν θετικές. Επιδείνωση παρουσίασαν επίσης οι προσδοκίες στις υπηρεσίες (στις 75,7 μονάδες από 76,6 τον προηγούμενο μήνα), με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση και την απασχόληση να κινούνται αρνητικά, αλλά ταυτόχρονα οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης παρουσιάζουν βελτίωση. Στις κατασκευές το κλίμα παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητο τον Ιούνιο του 2016 (στις 65,4 μονάδες από 65,7 τον Μάιο), κυρίως λόγω των βελτιωμένων προσδοκιών στα δημόσια έργα, την ώρα που στις ιδιωτικές κατασκευές καταγράφεται επιδείνωση. Αναφορικά με τα νοικοκυριά, μικρή βελτίωση παρουσίασαν τον Ιούνιο του 2016 οι προβλέψεις για την οικονομική τους κατάσταση το επόμενο 12μηνο, με το 72% αυτών να προβλέπουν επιδείνωση και 7% να αναμένουν το αντίθετο (από 73% και 4% αντίστοιχα τον Μάιο). Επίσης, βελτίωση για 3ο συνεχόμενο μήνα παρουσίασαν οι προβλέψεις των νοικοκυριών για την εξέλιξη της ανεργίας τους επόμενους 12 μήνες. Ωστόσο το ποσοστό αυτών που προβλέπουν άνοδο εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα υψηλό (74%), όταν στις αρχές του 2015 είχε μειωθεί στο 36%.

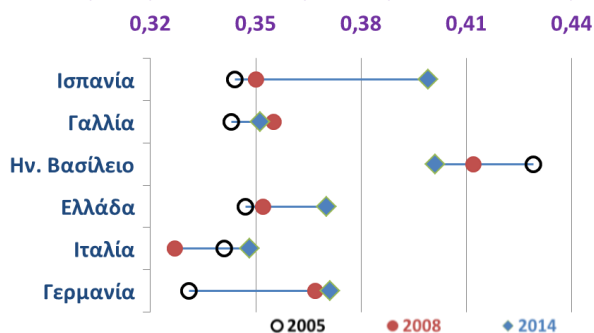
PMI: Βελτίωση σημείωσε ο δείκτης PMI τον Ιούνιο του 2016, επιστρέφοντας σε επίπεδο πάνω από τις 50 μονάδες (Διάγραμμα 9). Τα στοιχεία του Ιουνίου δείχνουν αφενός οριακή βελτίωση της παραγωγής και αφετέρου αύξηση της απασχόλησης, ωστόσο, οι συνθήκες ζήτησης παραμένουν εξαιρετικά ευάλωτες. Σημειώνεται ότι η αύξηση των επιπέδων της απασχόλησης τον Ιούνιο είναι η 4η μέσα στο 2016, ενώ ο ρυθμός αύξησης, αν και μέτριος, είναι ο υψηλότερος που έχει καταγραφεί σε διάστημα περίπου 9 ετών. Η εξέλιξη αυτή αποτελεί θετική ένδειξη για την πορεία της μεταποίησης το Β' 6μηνο του έτους, παρά τις δυσκολίες που εξακολουθεί να αντιμετωπίζει η ελληνική οικονομία και που επιβραδύνουν την πορεία πλήρους ανάκαμψης.

Λιανικές πωλήσεις: Πτωτικά κινήθηκε για 4ο συνεχόμενο μήνα τον Απρίλιο του 2016 ο δείκτης όγκου στο λιανικό εμπόριο, ωστόσο εξααιρουμένων των καυσίμων και λιπαντικών αυτοκινήτων η μεταβολή είναι οριακά θετική (+0,1%). Σε τρέχουσες τιμές η υποχώρηση ήταν εντονότερη, καθώς ο δείκτης κύκλου εργασιών κατέγραψε πτώση -3,9%, λόγω της πτώσης των τιμών, ιδίως των καυσίμων. Μεταξύ των κατηγοριών καταστημάτων, ξεχωρίζει η άνοδος των πωλήσεων στην κατηγορία ένδυσης - υπόδησης (+16,2%) λόγω των προφορών και εκπτώσεων πριν το Πάσχα, όπως επίσης και στα πολυκαταστήματα (+8,8%) και στα βιβλία-χαρτικά-λουπά είδη δώρων (+0,9%). Αντίθετα, μείωση σημειώθηκε στον όγκο των πωλήσεων τροφίμων, ποτών και καπνού (-1,4%) καθώς και στις κατηγορίες καυσίμων και λιπαντικών αυτοκινήτων (-6,1%), φαρμακευτικών (-5,3%) και οικιακού εξοπλισμού (-1,5%). Συνολικά κατά το διάστημα Ιαν - Απρ 2016, ο όγκος των πωλήσεων υποχώρησε στις περισσότερες κατηγορίες καταστημάτων, με τις μεγαλύτερες μειώσεις να καταγράφονται στα καύσιμα (-6,6%) και στα έπιπλα/ηλεκτρικά είδη/οικιακό εξοπλισμό (-5,8%), ενώ αντίθετα ανοδικά κινήθηκαν οι πωλήσεις τροφίμων/ποτών/καπνού (+2,4%) και ειδών ένδυσης/υπόδησης (+5,2%) (Διάγραμμα 10).

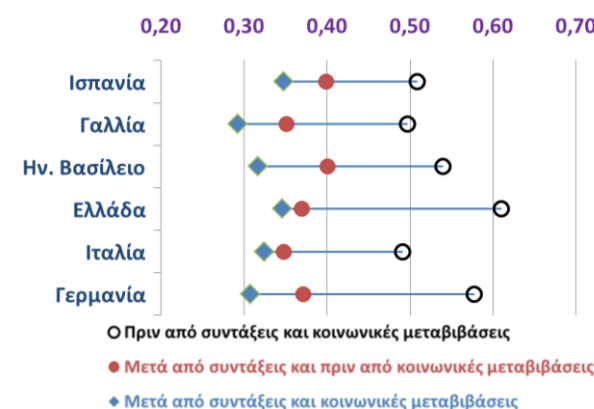
Δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία και στις υπηρεσίες: Πτώση -9,3% σημείωσε τον Μάιο του 2016 σε σύγκριση με τον Μάιο του 2015 ο δείκτης τιμών παραγωγού στη βιομηχανία, έναντι υποχώρησης -4,6% κατά την ίδια σύγκριση πέρυσι. Η μεταβολή αυτή οφείλεται στη μείωση του δείκτη τιμών παραγωγού εγχώριας αγοράς κατά -8,1% και στην υποχώρηση του δείκτη εξωτερικής αγοράς κατά -12,9%. Αναφορικά με τις τιμές παραγωγού στον τομέα των υπηρεσιών, η εικόνα είναι μικτή κατά το Α' 3μηνο του 2016, καθώς από τους 20 κλάδους για τους οποίους δημοσιεύονται στοιχεία, σε 10 παρατηρήθηκε υποχώρηση του δείκτη, σε 7 άνοδος και σε 3 κλάδους οι τιμές παρέμειναν αμετάβλητες. Η μεγαλύτερη μείωση παρατηρούνται στις υπηρεσίες απασχόλησης εργατικού δυναμικού (-10,2%), αεροπορικών μεταφορών (-6,9%), καθαρισμού (-6,7%), διαφημιστικών επιχειρήσεων (-5,6%), ενώ η μεγαλύτερη άνοδος σημειώθηκε στις υπηρεσίες παροχής συμβουλών διαχείρισης (+7,3%) και προστασίας και έρευνας (+6,5%).

ΓΕΜΗ: Η σταθεροποίηση του αριθμού των διαγραφών σε συνδυασμό με την μικρή ενίσχυση των νέων ιδρύσεων οδήγησε σε αύξηση τις καθαρές ιδρύσεις επιχειρήσεων τον Μάιο 2016 (474, ως αποτέλεσμα 2490 ιδρύσεων και 2016 διαγραφών, Διάγραμμα 11), οι οποίες παραμένουν για τρίτο μήνα σε οριακά θετικό επίπεδο. Παραμένει όμως ότι σε σχέση με την προ επιβολής capital controls εποχή, και παρά την αποδυνάμωση πλέον του μεγάλου αριθμού διαγραφών της περιόδου μετά το καλοκαίρι του 2015, το καθαρό ισοζύγιο ιδρύσεων καθώς και ο αριθμός των νέων ιδρύσεων παραμένει αναίμακτος.

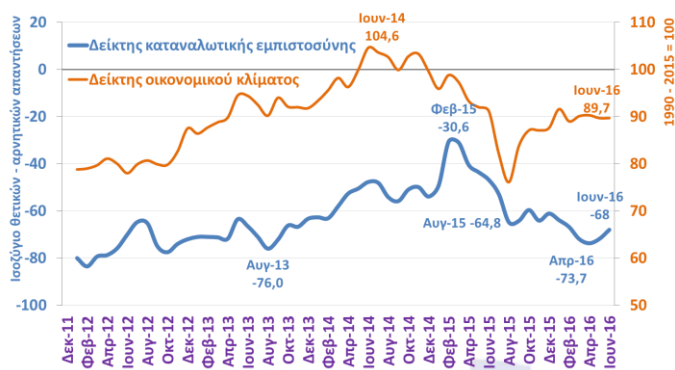
Διάγραμμα 6: Οικονομική ανισότητα μετά από συντάξεις και πριν από κοινωνικές μεταβιβάσεις (συντελεστής Gini, όπου 0 = απόλυτη ισότητα, 1 = απόλυτη ανισότητα, Eurostat, 2014)

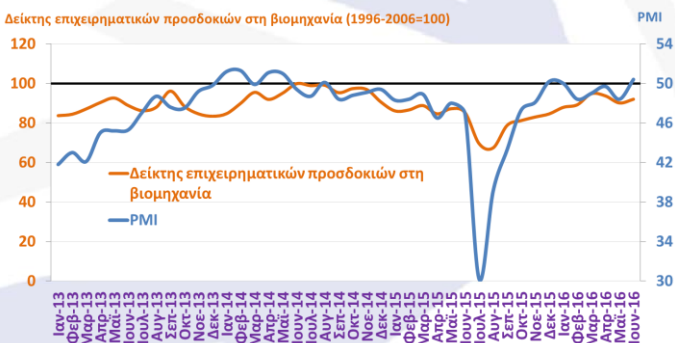
Διάγραμμα 7: Οικονομική ανισότητα 2014 (συντελεστής Gini, όπου 0 = απόλυτη ισότητα, 1 = απόλυτη ανισότητα, Eurostat, 2014)

Διάγραμμα 8: Οικονομικό κλίμα και καταναλωτική εμπιστοσύνη (Ευρ. Επιτροπή, Ιούν 2016)

Διάγραμμα 9: Δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στη βιομηχανία και PMI (Ευρ. Επιτροπή, PMI Markit, Ιούν 2016)

Πρέπει να σημειωθεί πάντως, ότι πέρα από τη σημαντική αύξηση του αριθμού ιδρύσεων ΙΚΕ που πολλαπλασιάστηκε μετά το καλοκαίρι του 2015, ο αριθμός ιδρύσεων ΑΕ και ΕΠΕ παραμένει χαμηλότερος της προ capital controls εποχής, την ώρα που οι αυξημένες διαγραφές επιμένουν ειδικά στις ΕΠΕ. Σημειώνεται ότι η αδυναμία αυτή των ΕΠΕ, την ώρα που ενισχύεται ο αριθμός των ΙΚΕ, δείχνει ότι η νομική μορφή της ΙΚΕ «ανταγωνίζεται» σε ένα βαθμό, τη νομική μορφή της ΕΠΕ. Πάντως, ο μεγάλος αριθμός των νέων ΙΚΕ φαίνεται κυρίως να τροφοδοτείται από την υποχώρηση των ιδρύσεων μη κεφαλαιουχικών επιχειρήσεων όπως ΟΕ, ΕΕ και ατομικών.

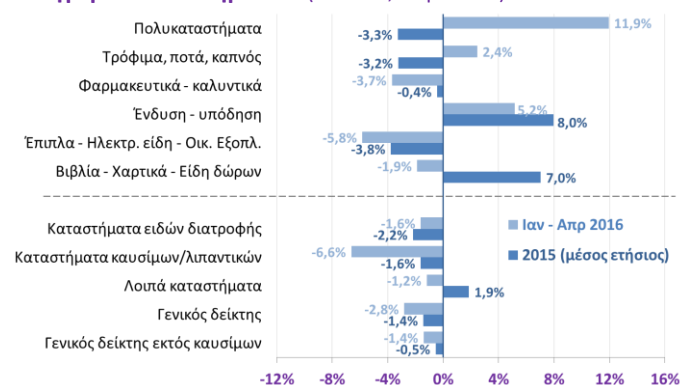
Έκθεση Networked Readiness Index, WEF: Υποχώρηση στο δείκτη «Networked Readiness» του WEF κατέγραψε η [Ελλάδα για το 2016](#), υποχωρώντας στη θέση 70 (από 139 χώρες και από τη θέση 66 την προηγούμενη χρονιά). Σημειώνεται ότι την ίδια ώρα που η απόσταση της χώρας μεγαλώνει από όσους έχουν τις καλύτερες επιδόσεις, σε ό,τι αφορά την «ετοιμότητα διασύνδεσης με διεθνείς ψηφιακές αγορές και ροές πληροφοριών», γειτονικές χώρες (πχ, Αλβανία, Ρουμανία, Βουλγαρία) καλύπτουν την απόσταση, συγκλίνοντας σταθερά και προσπερνώντας ήδη σε ορισμένες περιπτώσεις την Ελλάδα (πχ, η Βουλγαρία φέτος και η Ρουμανία πέρυσι, με την Αλβανία να συγκλίνει με μεγάλη ταχύτητα). Η υποχώρηση αυτή οφείλεται κυρίως στην παρατεταμένη αδυναμία της χώρας σε πλήθος θεσμικών παραμέτρων που επηρεάζουν το επιχειρηματικό περιβάλλον όπως η αποτελεσματικότητα του νομοθετικού σώματος, η δικαιοσύνη, η προστασία πνευματικής ιδιοκτησίας αλλά και ζητήματα όπως η ποιότητα της εκπαίδευσης και η χρήση πληροφορικής σε αυτήν. Θετικές εξελίξεις στη χρήση πληροφορικής από εταιρείες, τις δημόσιες προμήθειες αλλά και γενικά το κράτος, ενδεικτικά, ξεκινούν από πολύ χαμηλό επίπεδο και δεν μπόρεσαν τελικά να αντισταθμίσουν τη χειροτέρευση στα άλλα πεδία. Η εξέλιξη αυτή αποτυπώνει τις βαθύτερες αιτίες, που σε μεγάλο βαθμό παραμένουν, και τις μακροχρόνιες επιπτώσεις της κρίσης και του λάθος τρόπου διαχείρισής της. Καταγράφει δηλαδή την αποδυνάμωση των προϋποθέσεων εκείνων που θα επέτρεπαν στη χώρα να συμμετάσχει στην ψηφιακή παγκόσμια αγορά με τρόπο επωφελή για την οικονομία και τους πολίτες. Την εκθέτει στον κίνδυνο οι [ικανές και έτοιμες χώρες να αναπτυχθούν με υψηλούς ρυθμούς](#) την ώρα που η χώρα μας θα ενταχθεί στις χώρες που οριστικά «θα μείνουν πίσω». Αυτές οι εξελίξεις είναι μια προειδοποίηση για άμεση ανάληψη δράσης από όλους που επιθυμούν την ανόρθωση της χώρας.

Η κατάκτηση του μέλλοντος δεν μπορεί να γίνει με σχέδια που απέτυχαν στο παρελθόν

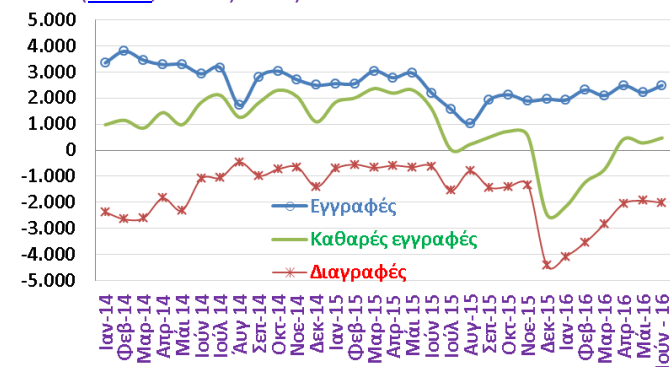
Η [μελέτη της McKinsey για τη ψηφιακή παγκοσμιοποίηση](#) καταγράφει τις τάσεις σχετικής υποχώρησης του εμπορίου αγαθών και πρώτων υλών, προς το ΑΕΠ, καθώς η παραγωγή τελικών αγαθών αποδεδεμεύεται από το εργασιακό κόστος, και συνεπώς τοποθετείται πιο κοντά στον τελικό καταναλωτή, καθιστώντας τις αλυσίδες αξίας πιο σύντομες και μειώνοντας τα αγαθά που διακινούνται διεθνώς. Αυτή η τάση αναμένεται να επιταχυνθεί με τεχνολογίες όπως ενδεικτικά η τρισδιάστατη εκτύπωση, που θα αλλάξουν ριζικά το πώς και που παράγονται αγαθά όπως ηλεκτρονικά εξαρτήματα, μέρη οχημάτων, εξοπλισμός και ιατρικά εργαλεία. Την ίδια ώρα όμως η ροή πληροφορίας εκτινάσσεται. Αυτή δεν αφορά μόνο την παραγωγή, αλλά και όλη τη διαδικασία σύνδεσης του καταναλωτή με το αγαθό ή την υπηρεσία που ζητά. Ενδεικτικά, η μελέτη αναφέρει ότι ενώ ο 20^{ος} αιώνας χαρακτηρίστηκε από τη ροή αγαθών, ο 21^{ος} θα χαρακτηριστεί από τη ροή πληροφορίας.

Η μελέτη καταγράφει ότι, σε σχέση με τις αρχές της δεκαετίας όταν οι ροές παρέμεναν κυρίως ανάμεσα στις ανεπτυγμένες χώρες, τώρα καταγράφεται και μια αύξηση των ροών από και προς αναπτυσσόμενες χώρες. Παλιότερα ήταν κράτη, πολυεθνικές επιχειρήσεις και μεγάλα χρηματοοικονομικά κέντρα που συμμετείχαν στην παγκοσμιοποίηση, ενώ σήμερα μικρές επιχειρήσεις ή ακόμα και άτομα συμμετέχουν σε ψηφιακές πλατφόρμες με παγκόσμια έκθεση μετατρέποντας σε «μικροπολυεθνικές» και δίνοντας σε μικρές, νέες, επιχειρήσεις εύκολη πρόσβαση σε παγκόσμιες αγορές, με τις εταιρικές σελίδες σε Facebook ή το Ebay (Διάγραμμα 12) να αποτελούν ενδεικτικό παράδειγμα. Οι παγκόσμιες αυτές πλατφόρμες δίνουν τη δυνατότητα σε μικρές επιχειρήσεις να έχουν παγκόσμια πρόσβαση όχι μόνο σε ό,τι αφορά την προσέγγιση πελατών (361 εκατομμύρια πελάτες αγοράζουν ηλεκτρονικά από άλλη χώρα κατά τη μελέτη, Διάγραμμα 13), αλλά και προμηθευτών, χρηματοδότησης και ταλέντου (Διάγραμμα 14) επιτρέποντας τους την απόκτηση

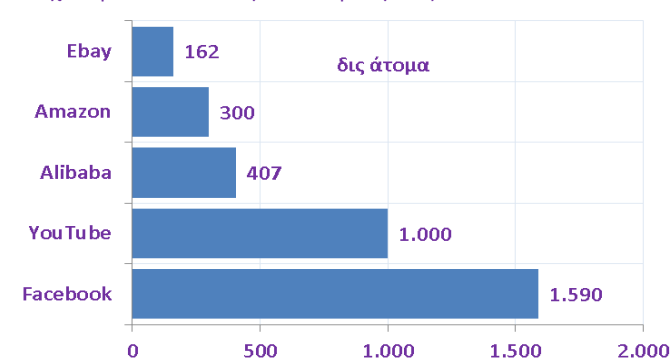
Διάγραμμα 10: Μεταβολή όγκου στο λιανικό εμπόριο ανά κατηγορία καταστημάτων (ΕΛΣΤΑΤ, Απρ. 2016)

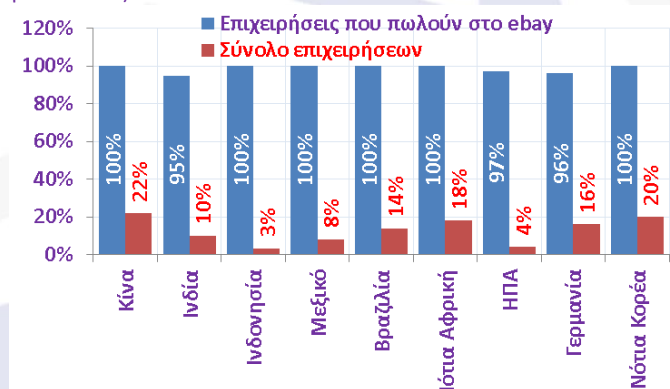
Διάγραμμα 11: Ιδρύσεις και διαγραφές επιχειρήσεων στο ΓΕΜΗ (ΓΕΜΗ, Μάιος 2016)

Διάγραμμα 12: Αριθμός ατόμων που χρησιμοποιούν τη πλατφόρμα. (Μελέτη Digital Globalization, McKinsey & co, στοιχεία για το Q42015 ή πλέον πρόσφατα)

Διάγραμμα 13: Ποσοστό επιχειρήσεων με πελάτες στο εξωτερικό. (Μελέτη Digital Globalization, McKinsey & co, στοιχεία για το 2014)

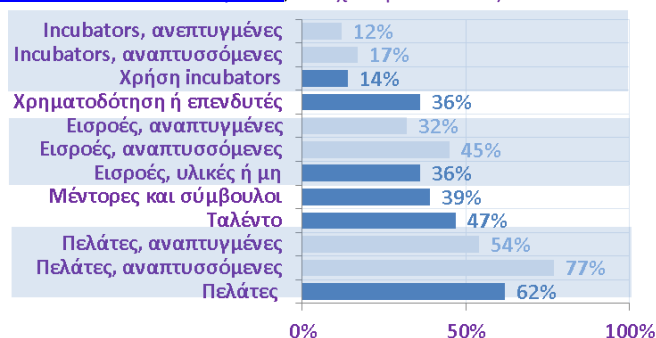
εξωστρέφειας, για πρώτη φορά, ανεξάρτητα μεγέθους. Την ίδια ώρα όμως, οι επιχειρήσεις εκτίθενται σε παγκόσμιο ανταγωνισμό που συμπίπτει τα περιθώρια, με τη διάδοση του [Airbnb](#) και την πίεση που ασκεί στις παραδοσιακές ξενοδοχειακές υποδομές να αποτελούν ένα ενδεικτικό και πολύ σχετικό για τη χώρα μας παράδειγμα. Επιπλέον, η συμβολή της γνώσης, δηλαδή των δεδομένων που επεξεργάζονται άνθρωποι με δεξιότητες, στην αξία των αγαθών και υπηρεσιών καταλαμβάνει όλο και μεγαλύτερο μέρος, με αυτό της ύλης (πρώτων υλών, ενδιάμεσης και τελικής μεταποίησης) να υποχωρεί. Η εργασία υψηλής εξειδίκευσης με την αξιοποίηση των δεδομένων πλέον αποδεσμεύει την παραγωγή από τους περιορισμούς που έθεταν στο παρελθόν τα φυσικά χαρακτηριστικά της ύλης, και γίνεται κρίσιμο μέρος της παραγωγικής διαδικασίας, αλλά την ίδια ώρα η εργασία χαμηλότερης εξειδίκευσης αποκτά όλο και μικρότερη σημασία, φέρνοντας τις αναπτυσσόμενες χώρες χαμηλού εργατικού κόστους σε δύσκολη θέση, καθώς ένα βασικό τους συγκριτικό πλεονέκτημα εξανεμίζεται.

Όπως και με την βιομηχανική επανάσταση, η οποία εδραίωσε στις ανεπτυγμένες χώρες ένα κρίσιμο για την αύξηση της παραγωγικότητας τεχνολογικό προβάδισμα και καταδίκασε της αναπτυσσόμενες χώρες στην [αδιέξοδη αξιοποίηση συγκριτικών πλεονεκτημάτων](#) όπως οι πρώτες ύλες και η χαμηλού κόστους εργασία, υπάρχουν συνεπώς ευκαιρίες για ανάπτυξη αλλά και ο κίνδυνος να μείνει μια χώρα ουραγός, αν δεν «προλάβει το τρένο». Οι ευκαιρίες ανάπτυξης δεν σημαίνουν ότι όλοι θα τις αδράξουν και συνεπώς δεν εξασφαλίζουν αυτόματα σύγκλιση – η αργή σύγκλιση που ήδη καταγράφηκε την εποχή της «[υλικής παγκοσμιοποίησης](#)», καταγράφεται από τη μελέτη και στην εποχή της «[ψηφιακής παγκοσμιοποίησης](#)» που σημαίνει ότι οι διαφορές που έχουν οι χώρες στην ικανότητα αξιοποίησης των ευκαιριών που προσφέρει η παγκοσμιοποίηση δεν εξαλείφονται αυτόματα και έχουν την τάση να εδραιώνονται.

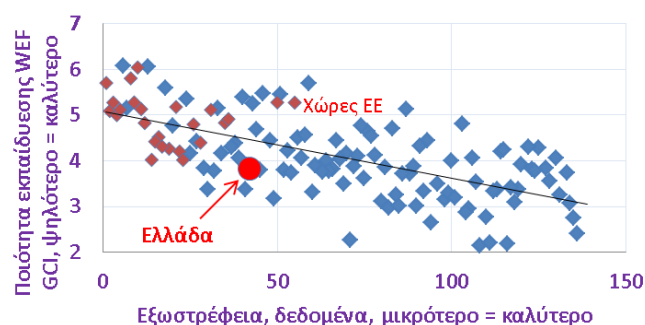
Το χαρακτηριστικό της νέας παγκοσμιοποίησης είναι η τεράστια ποικιλία και ευελιξία στην επιλογή σχημάτων και μεθόδων παραγωγής που μπορούν να οδηγήσουν στην επιτυχία. Αυτό με τη σειρά του σημαίνει ότι **το εγχείρημα κυβερνήσεων «να σχεδιάσουν την ανάπτυξη» με μονοδιάστατες πολιτικές καθίσταται όλο και πιο επισφαλές και με χαμηλότερες πιθανότητες επιτυχίας**. Από την άλλη, η ενδυνάμωση του ανθρωπίνου δυναμικού, μέσω της άριστης παιδείας, σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή σε ατομικό επίπεδο σε αυτή την παγκόσμια αγορά καθώς και η ένταξη σε παγκόσμιες ροές κάθε είδους αποτελούν προϋποθέσεις (Διάγραμμα 15), μαζί με την ανυπαρξία εμποδίων που θέτουν διοικητικές διαδικασίες, θεσμικές και ρυθμιστικές αδυναμίες (Διάγραμμα 16) αλλά και η έλλειψη κατάλληλων υποδομών, φυσικών και ψηφιακών σε μια χώρα.

Έχει ενδιαφέρον ότι οι διάφοροι παράγοντες που περιγράφουν την ποιότητα της ανάπτυξης μιας χώρας επιδρούν διαφορετικά στις επιμέρους κατηγορίες εξωστρέφειας που εξετάζει η μελέτη. Έτσι, ενδεικτικά, οι δείκτες ποιότητας υποδομών του WEF για παράδειγμα έχουν ισχυρή συσχέτιση με την εξωστρέφεια αγαθών, αλλά λιγότερο των δεδομένων – αυτό είναι λογικό καθώς τα λιμάνια και οι δρόμοι έχουν σημασία για το εμπόριο, και λιγότερο για τα ψηφιακά start-ups. Από την άλλη, η ποιότητα των θεσμών και η εκπαίδευση, για παράδειγμα, έχουν πιο μεγάλη σημασία για την εξωστρέφεια δεδομένων, όπου άυλες συμβάσεις και ιδιοκτησίες αναζητούν την προστασία των θεσμών. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι οι παράγοντες που ευνοούν την παραγωγή δεν έχουν σημασία ακόμα και για την ψηφιακή εξωστρέφεια: όπου υπάρχει η παραγωγή υπάρχουν και δουλειές και οικοσυστήματα δουλειών [ενώ η συνύπαρξη παραγωγής και γνώσης ενδυναμώνει και τις δυο](#). Αυξάνεται έτσι η πιθανότητα όταν κάποιος πετύχει στην παγκόσμια ψηφιακή αγορά να μην εγκαταλείψει τη χώρα που τον ανέδειξε για να εγκατασταθεί σε μια χώρα με φιλικό επιχειρηματικό περιβάλλον και πιο αναπτυγμένη δικτύωση – ένα ζήτημα που είναι ιδιαίτερα επίκαιρο για τη χώρα μας. Παραμένει πάντως ότι η θέση της Ελλάδας (κατατάσσεται στη θέση 47, η οποία παρά την πιο αδύναμη επίδοση στη διασύνδεση σε αγαθά και δεδομένα διαμορφώνεται από τις καλές επιδόσεις στη «διασυνδεσιμότητα» με άλλες χώρες σε υπηρεσίες και ανθρώπους, χάρη στο μεγάλο αριθμό τουριστών όμως και όχι λόγω άλλων ροών υψηλότερης έντασης γνώσης όπως είναι ενδεικτικά τα πνευματικά δικαιώματα, και από χαμηλότερες θέσεις στη ροή αγαθών (παρά τις υψηλές εισαγωγές) και δεδομένων (Διάγραμμα 17). Τονίζεται ότι παραλείπεται η αναφορά στην κατάταξη στη θέση 54 (από 139 χώρες) στις χρηματοοικονομικές ροές, καθώς τα στοιχεία είναι του 2014 και συνεπώς προγενέστερα της επιβολής των capital controls.

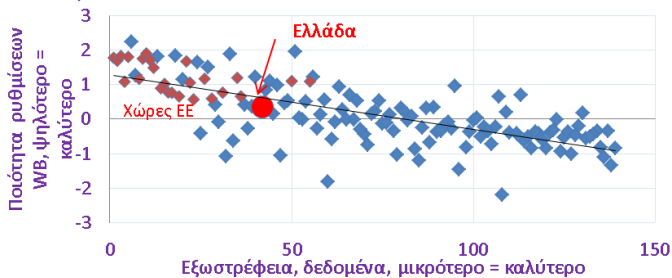
Διάγραμμα 14: Start-up επιχειρήσεις που έχουν πελάτες ή χρήση εισροών από το εξωτερικό (Μελέτη Digital Globalization, McKinsey & co, στοιχεία για το 2014)

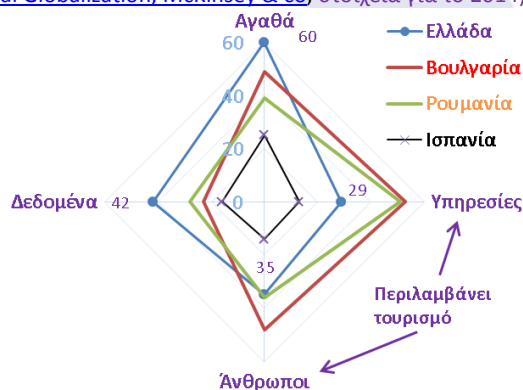
Διάγραμμα 15: Εξωστρέφεια δεδομένων κατά ποσοστό εύλογου μεριδίου χώρας στις διεθνείς συναλλαγές και ποιότητα εκπαίδευσης (Μελέτη Digital Globalization, McKinsey & co, WEF GCI, στοιχεία για το 2014)

Διάγραμμα 16: Εξωστρέφεια δεδομένων κατά ποσοστό εύλογου μεριδίου χώρας στις διεθνείς συναλλαγές και ποιότητα κρατικών ρυθμίσεων (Μελέτη Digital Globalization, McKinsey & co, WB Worldwide Governance Indicators, στοιχεία για το 2014)

Διάγραμμα 17: Κατάταξη Ελλάδας ως προς τις επιμέρους ροές συναλλαγών με άλλες χώρες. Χαμηλότερο = καλύτερο (Μελέτη Digital Globalization, McKinsey & co, στοιχεία για το 2014)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

Ενεργητικό € 435 δισ. 72% συνόλου*	Ίδια κεφάλαια € 58 δισ. 44% συνόλου*	Πωλήσεις € 77 δισ. 46% συνόλου*	Προ φόρων κέρδη € 2,4 δισ. ** 44% κερδών***
Εργαζόμενοι 220.000	Μισθοί € 4,6 δισ.	Ασφαλ. εισφορές € 2 δισ.	Φόρος επί κερδών € 1,6 δισ.

* Άθροισμα δημοσιευμένων ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ

** Άθροισμα κερδών και ζημιών όλων των επιχειρήσεων

*** Φορολογητέα κέρδη κερδοφόρων επιχειρήσεων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα

T: 211 5006 000

F: 210 3222 929

E: info@sev.org.gr

www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh

B-1000 Bruxelles

M: +32 (0) 494 46 95 24

E: sevbrussels@proximus.be

Ακολουθήστε μας στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης:

